

životni troškovi
studijski troškovi

Financijska pismenost za nastavak obrazovanja

Institut za razvoj
obrazovanja

Sadržaj

Što je financijska pismenost?	02
Zašto je financijska pismenost važna za uspješno studiranje?	04
Gdje mogu studirati?	05
Kako odabrati studij?	06
Gdje i što drugi studiraju?	07
Kako to može utjecati na moj odabir?	08
O čemu još trebam razmišljati?	09
Gdje mogu dobiti više informacija?	10
Portal www.postani-student.hr	10
Portal www.studij.hr	11
Portal www.cisok.hr	12
Portal http://e-usmjeravanje.hzz.hr/obrazovanje	13
Internet stranica www.iro.hr	14
Znam što bih - koliko to košta?	15
Što su to troškovi života?	17
Kako pokriti troškove studija i života?	20
Što su stipendije?	21
Zašto su stipendije važne?	22
Tko dodjeljuje stipendije?	23
Kako do stipendije?	23
Što sve obuhvaća prijavni postupak?	25
Prijavni obrazac	27
Prijepis ocjena	28
Pismo motivacije	28
Studentski krediti	29
Kako pronaći studentski posao?	30
Pojmovnik	32
O projektu i o Institutu za razvoj obrazovanja	34
Izvori	35

Što je financijska pismenost?

„Sposobnost donošenja odgovarajućih odluka u upravljanju osobnim ili obiteljskim financijama“¹

¹ Ministarstvo financija (2015.) Nacionalni strateški okvir financijske pismenosti potrošača za razdoblje od 2015. do 2020. godine, Narodne novine, broj 11/15

„Financijsko opismenjavanje je proces u kojem financijski potrošači/ulagači poboljšavaju svoje razumijevanje financijskih proizvoda i koncepata te putem informacija, uputa i/ili objektivnih savjeta razvijaju potrebne vještine i sigurnost kako bi postali svjesniji financijskih rizika i prilika, kako bi mogli donositi utemeljene odluke, kako bi znali gdje se obratiti za pomoć te kako bi poduzimali druge učinkovite mjere za poboljšanje svoje financijske dobrobiti.“²

S obzirom da se svakodnevno susrećete s novcem bitno je osvijestiti značaj razumijevanja financijskih proizvoda i koncepata. Osim u svakodnevnom životu financije imaju ključnu ulogu i u ostvarenju vaših obrazovnih ciljeva. Vaša obrazovna budućnost je u Vašim rukama, za donošenje utemeljenih odluka i poduzimanje adekvatnih mjera za poboljšanje svoje financijske dobrobiti.³

Da biste razvili potrebne vještine za primjereno planiranje svoje obrazovne budućnosti i nastavka obrazovanja, bitno ih je **kontinuirano razvijati** i **istaknuti ključne faktore** koji mogu utjecati na vaš odabir studija i nastavak obrazovanja.

² OECD (2005)

³ OECD (2005)

Zašto je financijska pismenost važna za uspješno studiranje?

Iako većina studenata u Hrvatskoj prvu godinu studija upisuje bez plaćanja školarina, dio studenata upisuje privatne studije koji se plaćaju ili upisuju studij kao izvanredni studenti koji također plaćaju studij. Ujedno, dio studenata će nakon prve godine ipak morati plaćati barem dio školarine.

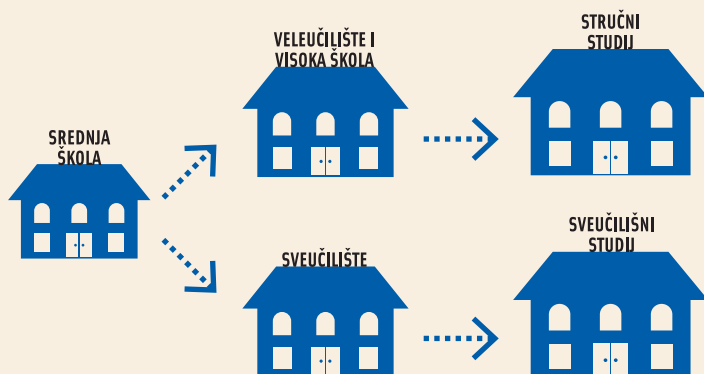
Međutim, **školarine nisu jedini trošak studija** – treba zadovoljiti osnovne životne potrebe poput prehrane i smještaja, ali i druge troškove poput prijevoza, troškova odjeće pa i slobodnog vremena. Upravo su **troškovi života** veći dio ukupnih troškova koje studenti imaju tijekom semestra: oni čine **preko 82 % ukupnih troškova**.

Iz tih razloga je važno da budući studenti znaju kakvi i koliki troškovi ih očekuju te koji su im potencijalni izvori prihoda. Te informacije su ključne za uspješno financijsko planiranje za sve studente, ali **posebno za one kojima osobna financijska situacija predstavlja prepreku za odlazak na studij**.

Gdje mogu studirati?

U Hrvatskoj je ustrojen tzv. binarni sustav visokog obrazovanja. To znači da možete studirati na jednom od **tri tipa visokih učilišta koje nude ili sveučilišni ili stručni studij**:

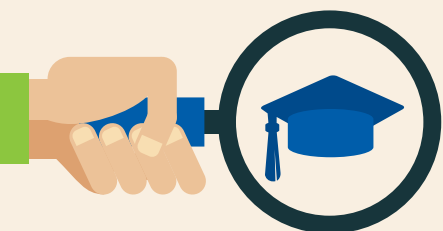
- sveučilištima (fakulteti, umjetničke akademije i sveučilišni odjeli)
- visokim školama i veleučilištima.

Glavna razlika između ova dva tipa studija je da se na stručnim studijima izvode programi koji su primarno usmjereni na obrazovanje u struci i brži izlazak na tržište rada, dok su programi sveučilišnih studija usmjereni teorijskim i istraživačkim znanjima i vještinama.

Sveučilišta u Hrvatskoj mogu izvoditi (i izvode) i stručne studije.

Kako odabrati studij?

Izbor tipa studija dijelom ovisi o prethodnom obrazovanju, ali prilikom izbora treba imati na umu i da je prohodnost između ova dva tip studija mala. Ako upišete preddiplomsku razinu stručnog studija, teško ćete moći nastaviti studij na diplomskoj razini sveučilišnog studija – to će biti moguće samo na određenim institucijama uz polaganje mnogobrojnih razlikovnih ispita.

Prosječna neto plaća zaposlenih⁴:

sa sveučilišnim studijem	8.136 kn
sa stručnim studijem	6.324 kn
sa srednjoškolskim obrazovanjem	4.721 kn

Studij možete upisati kao **redovni** ili **izvanredni student**. Svi **redovni studenti** prve godine studija oslobođeni su plaćanja školarina. Ukoliko tijekom akademske godine steknu minimalno 55 ECTS bodova, oslobađaju se plaćanja i za sljedeću godinu. Ukoliko ne, plaćaju školarinu u nekom obimu, ovisno o visokom učilištu i broju ostvarenih ECTS bodova.

Izvanredni studenti pohađaju program uz rad ili drugu aktivnost koja traži posebno prilagođene termine i načine izvođenja studija i uglavnom plaćaju punu školarinu. Osim toga, izvanredni studenti ne ostvaruju pravo na subvencionirani smještaj, prehranu i javni prijevoz, zdravstveno osiguranje niti zapošljavanje putem studentskog centra.

⁴ Državni zavod za statistiku (2016); podaci se odnose na 2014. godinu

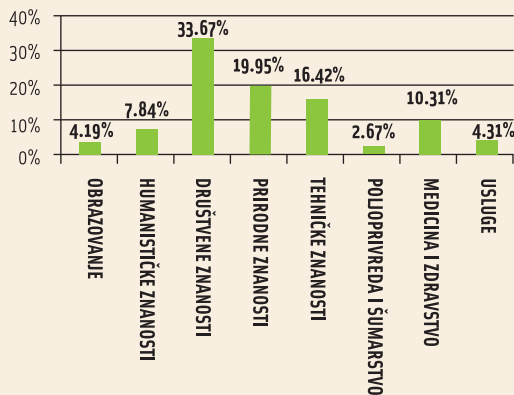
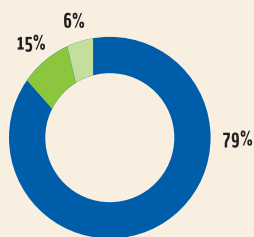
Gdje i što drugi studiraju?

Prema informacijama Agencije za znanost i visoko obrazovanje, u Republici Hrvatskoj trenutno djeluje:

- 8** javnih sveučilišta,
- 2** privatna sveučilišta,
- 4** privatna veleučilišta,
- 11** javnih veleučilišta,
- 22** privatne visoke škole i
- 3** javne visoke škole.

Velika većina od 148.747⁵ studenata u Hrvatskoj studira na

- sveučilištima (79%),
- a zatim slijede veleučilišta (15%)
- pa visoke škole (6%).

Koja je razlika između veleučilišta i visokih škola? I jedni i drugi izvode stručne studije, ali veleučilišta izvode veći broj studija (najmanje tri) iz najmanje tri različita polja. Visoke škole, ako i izvode veći broj studija, orijentirane su na određeno polje (npr. ekonomiju ili računarstvo).

Prema područjima studiranja, najveći broj studenata studira društvene znanosti, a zatim prirodne i tehničke znanosti.⁶

⁵ Državni zavod za statistiku (2016.)b,

⁶ Šćukanec i dr. (2016.)

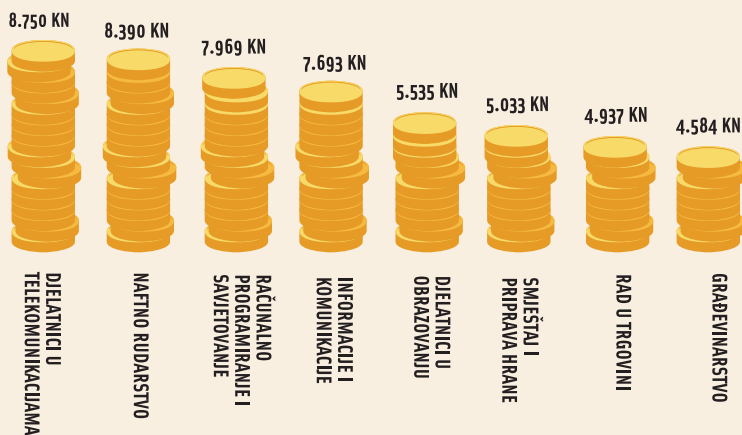
Kako to može utjecati na moj odabir?

Iz navedenih podataka možete procijeniti kompetitivnost i svoje izgleda za upis određenih visokih učilišta. Ukoliko **promišljeno** pristupite dostupnim podacima, veći su izgledi da uspješno rangirate svoju listu visokih učilišta na kojima namjeravate nastaviti obrazovanje po završetku srednje škole.

Kada birate koji ćete studij i iz kojeg područja izabrati, prvenstveno se morate voditi svojim **interesima i sposobnostima** u određenom području. Također, iako su vlastiti interesi i želje najvažniji kod izbora studija, korisno je upoznati se s trendovima i potrebama na tržištu rada te s **iznosom prosječnih plaća** po pojedinim profesijama. Taj je podatak od posebne važnosti ukoliko planirate svoj studij financirati uz pomoć studentskog kredita.

Prosječna mjesečna neto plaća u Republici Hrvatskoj⁷:

⁷ Državni zavod za statistiku (2016)a; podaci se odnose na 2014. godinu

O čemu još trebam razmišljati?

Prilikom odabira studija ključno je polaziti od svojih obrazovnih prioriteta kao i mogućnosti pronalaska posla u budućnosti te plaće koju će taj posao omogućiti.

S financijskog aspekta, ne propustite razmisliti i o sljedećim faktorima:

**GRAD U KOJEM
SE NALAZI VISOKO
UČILIŠTE**

**VRSTA
(JAVNA/PRIVATNA) I
VELIČINA INSTITUCIJE**

**MOGUĆNOSTI
SMJEŠTAJA
(STUDENSKI DOM
ILI PRIVATNI
SMJEŠTAJ)**

**TROŠKOVI
ŽIVOTA**

**RESURSI I NJIHOVA
DOSTUPNOST
(KNJIŽNICE,
SPORTSKE DVORANE,
OPREMLJENOST
LABORATORIJA)**

**VRSTA AKTIVNOSTI
(STUDENSKJE
UDRUGE,
STUDENSKJE
POGODNOSTI I
POPUSTI)**

Gdje mogu dobiti više informacija?

www.postani-student.hr

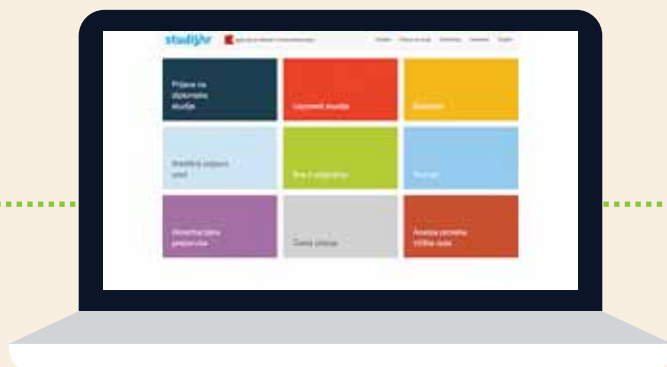
Navedena mrežna stranica nezaobilazan je virtualni alat koji ćete učestalo koristiti prilikom prijelaza u sustav visokog obrazovanja. Istovremeno, ona je neiscrpan izvor informacija koje znatno mogu utjecati na formiranje vaših stavova i približavanje donošenju konačne odluke o odabiru studija.

Pretraživač studijskih programa prikladan je alat u kojem možete definirati više kriterija kao što su vrste visokih učilišta, mjesto studija te studijski programi. Osim što možete dobiti širu sliku i detaljnije spoznati svoje mogućnosti odabira studija, istovremeno možete prilagoditi parametre pretraživanja poboljšavanju svoje financijske dobrobiti.

Odabirom studijskog programa koji se izvodi u mjestu s nižim troškovima života ili većim kapacitetima u studentskim domovima, brojne su mogućnosti. Slobodno ih istražite!

www.studij.hr

Ova mrežna stranica nudi jasan pregled obrazovnih programa u kojima treba povećati ili smanjiti broj upisanih, ali i stipendiranih studenata. Podaci se mogu pregledavati po županijama, a odnose se na stručne i sveučilište studije.

Naravno, važno je zadržati kritičan stav prema predstavljenim rezultatima jer oni reflektiraju trenutnu zasićenost ili deficitarnost na tržištu rada. S obzirom na promjenjive okolnosti i nestabilnost gospodarskog sektora, potencijalno će doći do promjene stanja po završetku vašeg studija.

Na stranici možete saznati i sve o prijavama, središnjem prijavnem uredu te pronaći kalendar svih relevantnih datuma!

www.cisok.hr

Besplatne informacije u planiranju školovanja i donošenja odluka o odabiru karijere dostupne su i na stranicama Centra za informiranje i savjetovanje o karijeri (CISOK). Svrha Centara diljem Hrvatske je pružiti pomoć i podršku te olakšati građanima i učenicima donošenje odluke o njihovoj budućnosti. Posebice su otvoreni učenicima osnovnih i srednjih škola koji tek započinju proces upravljanja karijerom odabirom visokog učilišta na kojem će nastaviti svoje obrazovanje.

Uz to, na stranici postoje brojni alati poput Upitnika za samoprocjenu osobina ličnosti povezanih s poslom, sustava informacija o tržištu rada te poveznica na druge portale.

Svoj CISOK možeš pronaći u Zagrebu, Zadru, Osijeku, Slavanskom Brodu, Koprivnici, Varaždinu, Sibeniku, Dubrovniku, Splitu i Vukovaru!

<http://e-usmjeravanje.hzz.hr/obrazovanje>

Ovaj je portal još jedan koristan resurs koji široj populaciji studenata omogućava pristup informacijama o studentskim programima, studentskim domovima i poslovima.

Online savjetovanja možete koristiti i kao pripremu za dolazak na savjetodavni razgovor. Pomoći će vam da formulirate osnovna pitanja i točke razgovora, ali isto tako da osvijestite koja znanja trebate nadograditi i koja vještine dodatno razvijati.

Na ovom portalu možete pronaći i Preporuke za obrazovnu politiku - informacije u kojim zanimanjima i na kojim područjima ćeš lakše naći stipendiju i posao!

www.iro.hr

Na stranicama Instituta za razvoj obrazovanja možete pronaći cijeli niz korisnih informacija o financiranju obrazovanja, razvoju karijera, stipendijama za visoko obrazovanje i mogućnostima studiranja u Hrvatskoj.

Ono po čemu je ova stranica prepoznatljiva i izdvaja se od ostalih su resursi o studiranju u inozemstvu, s detaljnim informacijama o sustavima visokog obrazovanja i mogućnostima studiranja te stipendiranja i ostalim vrstama financijske pomoći za studij u čak 42 europske države i SAD-u.

U Institut možete doći i na besplatno informiranje i savjetovanje, grupno ili individualno, i postaviti pitanja koja vas zanimaju ili potražiti pomoć s prijavom za studij i/ili stipendiju za studij u Hrvatskoj ili inozemstvu.

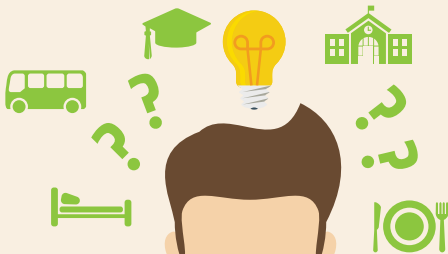
Znam što bih - koliko to košta?

Što sve ulazi u troškove studija? Naravno, **školarina** nam prva pada na pamet, ali ona je tek jedan dio troškova koje ćete imati tijekom studija. Istina, školarina je najveći trošak izravno povezan sa studijem, ali **troškovi života**, poput **smještaja i prehrane**, su daleko veći, a to pogotovo vrijedi ukoliko ćete studirati izvan rodnog grada.

Svemu tome treba pridodati i **troškove prijevoza, komunikacije**, ali **društvenih aktivnosti i slobodnog vremena**. Svaku od tih stavki treba realno uključiti u planiranje budžeta. **Nemojte misliti da ćete neku koja vam se čini nevažna moći izbaciti iz svoje kalkulacije troškova!** Bolje je realno planirati troškove svih stavki i zatim smanjiti potrošnju po pojedinim stavkama, nego nerealno smatrati da nećete imati, na primjer, troškove društvenog života.

Imate li ideju koliko iznose ukupni prosječni troškovi studiranja, koje čine troškovi studija i troškovi života? Odaberite što mislite da je od navedenoga točno, a odgovor saznajte na sljedećoj stranici!

- a) 15.417 kn
- b) 12.724 kn
- c) 30.834 kn

Odgovor:

Prosječno, ukupni prosječni semestralni troškovi studenata u 2014. godini⁸ iznosili su 15.417 kn. Od toga 2.693 kn čine troškovi studija, a 12.724 kn troškovi života.

Kada preračunamo semestralne troškove dobijemo ukupno:

- 30.834 kn ukupnih troškova godišnje
- 92.502 kn ukupnih troškova za trogodišnji studij
- 154.170 kn ukupnih troškova za petogodišnji studij

⁸ Šćukanec i dr. (2016.)

Što su to troškovi života?

Procjenjuje se da se mjesečni troškovi života studenata u Hrvatskoj kreću između 3.000 i 5.000 kn, ovisno u vrsti smještaja (studentski dom ili privatni smještaj) te gradu u kojem se visoko učilište nalazi.

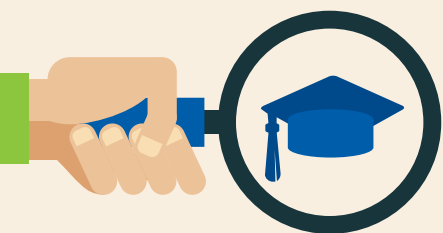
Najveći je trošak obično - smještaj. Najisplativije je živjeti u studentskom domu koji može koštati između 300 i 700 kn, ali samo 8% studenata živi u domu⁹. S druge strane, stanarine u privatnom smještaju se kreću između 1.500 i 3.000 kn, a njima trebate pridodati i dodatne troškove - režije, polog, popravci...

Trošak režija je između 400 i 1.000 kn mjesečno, polog je obično iznos jedne stanarine, ali ti iznosi ovise o veličini stana, lokaciji, stanju stana, a životom sa sustanarom možete drastično sniziti troškove.

Polog je iznos koji stanar plaća stanodavcu pri useljenju u stan kako bi se stanodavac osigurao u slučaju da dođe do kršenja ugovora o najmu. Iznos pologa u većini slučajeva odgovara iznosu mjesečne stanarine te se vraća stanaru pri iseljenju iz stana ukoliko su sve režije podmirene, a stanodavac nema nikakvih primjedbi na stanje stana i slično.

⁹ Šćukanec i dr. (2016.)

KOJA JE
RAZLIKA MEĐU
PROGRAMIMA U
CIJENI I
TRAJANJU?

GDJE SVE
MOGU
STUDIRATI
ŠTO ŽELIM?

2. ISTRAŽI STUDIJSKE PROGRAME

ŠTO ŽELIM
RADITI?

ZAŠTO ŽELIM
NEŠTO
STUDIRAT?

1. DEFINIRAJ OBRAZOVNE PRIORITETE

POTRAŽI SAVJET
RODITELJA,
PROFESORA,
PEDAGOGA

KOLIKO
KOŠTA ŽIVOT
U DOMU?

KOLIKO
KOŠTA ŽIVOT
U STANU?

KOJI JE
GRAD
JEFTINIJ?

3. IZRAČUNAJ TROŠKOVE

KOLIKO
JE
ŠKOLARINA?

PRIKUPI
POTREBNU
DOKUMENTACIJU

PRONAĐI
STIPENDIJE
ZA SEBE

PRIPAZI
NA PRIJAVNE
ROKOVE

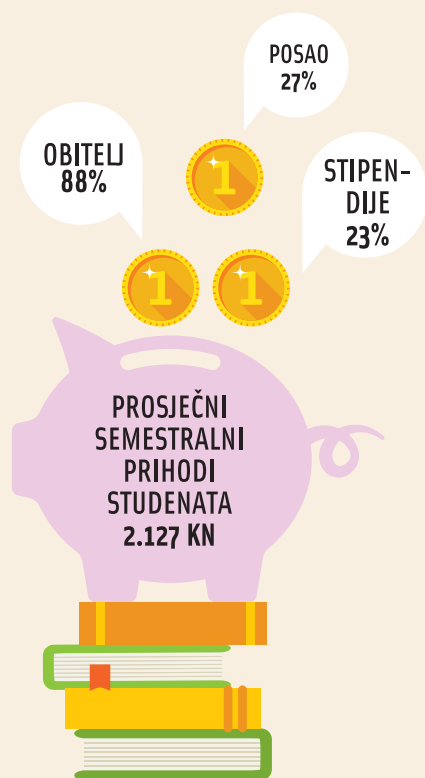
4. DETEKTIRAJ IZVORE FINANCIRANJA

PRONAĐI
STUDENSKI
POSAO

BALANSIRAJ
STUDIJ
I RAD

Kako pokriti troškove studija i života?

Kako biste pokrili troškove, potrebno je imati izvore prihoda. Za prosječni semestralni prihod studenata u iznosu od 2.181 kn izvore financiranja možemo podijeliti u tri glavne kategorije - obitelj, studentski posao i stipendije. Prema podacima istraživanja EUROSTUDENT V za Hrvatsku za 2014. godinu¹⁰, najveći dio prihoda studenata dolazi upravo iz obitelji.

Svega 23% anketiranih studenata oslanja se na **stipendije** - to nam ukazuje da je razvijanje vještina financijske pismenost ključno za poboljšanje financijske dobrobiti, čime će se rasteretiti obitelj koja je trenutačno primarni izvor financijskih sredstava.

¹⁰ Šćukanec i dr. (2016.)

Što su stipendije?

Stipendije su oblik financijske pomoći koja se dodjeljuje pojedincima za potrebe njihova obrazovanja, profesionalnog usavršavanja ili istraživanja.

Stipendije se dodjeljuju na temelju:

- akademskog uspjeha,
- posebnih talenata (sport, izvedbene umjetnosti),
- socijalnog statusa,
- pripadnosti određenoj društvenoj ili etničkoj skupini.

Programi stipendiranja se mogu odnositi na studijske programe koji uključuju postizanje određenog akademskog stupnja (preddiplomski, diplomski, poslijediplomski, postdoktorski studij), na kraće studijske boravke, programe profesionalnog usavršavanja (seminare, konferencije, radionice, stažiranje itd.), znanstvena istraživanja, učenje stranih jezika itd.

Stipendije mogu biti potpune ili djelomične:

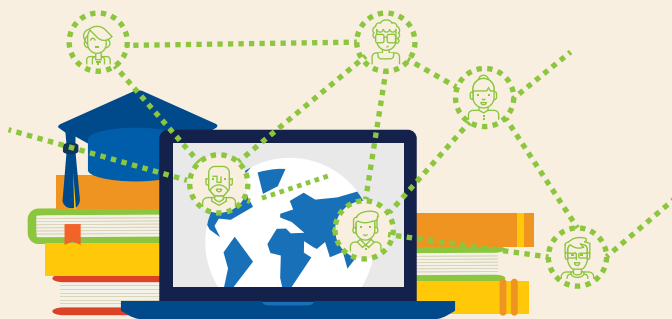
- **Potpune stipendije** pokrivaju sve troškove koje student/ica ima: troškove školarine, smještaja, hrane, osobnih troškova te dodatnih studijskih materijala.
- **Djelomične stipendije** pokrivaju jedan ili više navedenih troškova, ali ne sve.

Zašto su stipendije važne?

Značaj stipendija u širem društvenom kontekstu je mnogostruk. S jedne strane, stipendije otvaraju pristup obrazovanju zaslužnim pojedincima i onima kojima bez dodatnih finansijskih sredstava obrazovanje ne bi bilo dostupno. Povećavajući tako pristup obrazovanju, stipendije doprinose **demokratizaciji** visokog obrazovanja i **povećanju** broja visokoobrazovanih građana.

Nadalje, programi stipendiranja **potiču uspostavljanje suradnje** između visokih učilišta i predstavnika vladinog, nevladinog i privatnog sektora. Na taj se način omogućuje **bolja povezanost** visokih učilišta sa širom društvenom zajednicom u smislu ponude obrazovnih programa koji odgovaraju potrebama zajednice te, s druge strane, naobrazba kadra potrebnog svim sektorima.

Naposljetku, stipendije su i čimbenik koji utječe na **povećanje mobilnosti** kako studenata, tako istraživača i nastavnoga kadra unutar europskog prostora visokog obrazovanja i šire, što je jedan od osnovnih ciljeva Bolonjske deklaracije¹¹. Stvaranje i provođenje zajedničkih programa stipendiranja te studentska razmjena doprinose **nacionalnoj i međunarodnoj suradnji** visokih učilišta s drugim institucijama u visokom obrazovanju.

¹¹ Bolonjska deklaracija je zajednička deklaracija europskih ministara obrazovanja potpisana u Bologni 1999. g., a odnosi se na reformu sustava visokog obrazovanja u Europi.

Tko dodjeljuje stipendije?

Stipendije dodjeljuje čitav niz institucija i organizacija iz svih sektora društva – vladinog, nevladinog i privatnog. Među njima su najčešće:

- visoka učilišta
- tijela državne ili lokalne vlasti (vlade, ministarstva, županije/pokrajine, gradovi)
- međunarodne organizacije
- zaklade
- nevladine organizacije
- privatne tvrtke

Kako do stipendije?

Portal www.stipendije.info predstavlja prvi, najveći i najažurniji hrvatski internetski portal o mogućnostima stipendiranja u Hrvatskoj i inozemstvu te je stoga najbolje mjesto za početak potrage za stipendijom.

Osim toga, natječaje pretražujte na mrežnim stranicama lokalnih uprava i samouprava, škola, tvrtki i u tiskovinama.

Portal www.stipendije.info sadrži mnogo korisnih rubrika, među kojima izdvajamo one s:

- **natječajima za stipendije**
  - ažuriran popis novootvorenih natječaja
  - tražilica natječaja za stipendije (po kriterijima razine, područja, mjesta studiranja)
  - mogućnost besplatne pretplate na primanje obavijesti o novim natječajima
- **informacijama o procesu prijave**
  - opis koraka za prijavu na natječaje
  - popis dokumenata i pripremnih radnji
  - savjeti o knjigama, tečajevima i internetskim resursima koji kandidatima mogu pomoći u prijavi
- **informacijama o Sajmu stipendija i visokog obrazovanja**
  - www.stipendije.info/hr/sajam

Potrudite se saznati u kojem se mjesecu ili barem dijelu godine objavljuju natječaji koji vas zanimaju, kako biste ih na vrijeme uočili i na taj način sebi osigurali dovoljno vremena za kvalitetnu pripremu.

Što sve obuhvaća prijavni postupak?

Nakon što ste **pretražili i pronašli** natječaj koji Vas zanima, potrebno je **detaljno proučiti njegove uvjete** kako biste utvrdili odgovaraju li vaše kvalifikacije, dosadašnje obrazovanje i iskustvo profilu kandidata koji se natječajem traži.

Ukoliko tekst natječaja nije dovoljno precizan, potrebno je **osobno kontaktirati** administracijski centar i provjeriti zadovoljavate li uvjete natječaja.

Tek nakon što ste utvrdili da zadovoljavate tražene uvjete, možete početi s pripremom i prikupljanjem prijavnih dokumenata.

Popis prijavnih dokumenata koje trebate ispuniti i prikupiti tijekom procesa prijave naveden je u tekstu natječaja ili u prijavnom obrascu, a najčešće obuhvaća:

- **prijavni obrazac,**
- razne **potvrde** od nadležnih državnih ili lokalnih institucija (o prosjeku primanja članova zajedničkog domaćinstva, prebivalištu i sl.),
- **prijepis ocjena,**
- **pismo motivacije,**
- **pismo/a preporuke,**
- **životopis** i dr.

Od navedenih dokumenata neke je potrebno:

- samo ispuniti (prijavni obrazac),
- samo prikupiti (obrazovni dokumenti),
- osobno sastaviti/napisati unutar zadanih tema i formata (životopis, pismo motivacije, akademski esej itd.),
- zamoliti druge osobe da ih napišu za vas (pisma preporuke).

Nakon što prikupite i ispunite sve prijavne dokumente, **napravite kopiju** dokumenata i samog natječaja za svoj osobni arhiv.

Sve dokumente predajte administracijskom centru u **zadanom vremenskom roku** koji je naveden u natječaju!

Ukoliko navedeni rok prijave nije točan datum, već npr. „dva tjedna od objave natječaja“, kao referentni datum od kojega mjerimo rok uzimamo **dan koji stoji u službenom natječaju**, a ne datum na koji je natječaj objavljen na nekom od portala koji objavljuje stipendije!

Najveći broj natječaja otvoren je u **jesenskom periodu**.

Manji broj stipendija ima uvijek stalno otvorene natječaje.

Prijavni obrazac

Prijavni obrazac je osnovni i obavezni dio prijavnih dokumenata, najčešće priložen uz sam natječaj. Ovisno o pojedinom natječaju, ispunjava se **online** (na određenoj internetskoj stranici) ili **u tiskanom obliku**.

U prijavni obrazac kandidati upisuju svoje osobne podatke (ime, prezime, kontakte), podatke o svojim školskim i akademskim (obrazovanje, nagrade, itd.) i izvanakademske postignućima.

Detaljno proučite prijavni obrazac prije no što ga krenete ispunjavati.

Budite dosljedni u pisanju svog imena i prezimena na obrascu (u svim rubrikama ispisujte ime i prezime na isti način).

Podaci moraju biti **jasno i točno** napisani.

Ako niste sigurni kako ispuniti određenu rubriku ili odgovoriti na određeno pitanje, **kontaktirajte administracijski centar** (kontakti su uglavnom navedeni u natječaju ili na samom prijavnim obrascu).

Prijepis ocjena

Prijepis ocjena i potvrdu o završenom stupnju školovanja izdaje srednja škola (odnosno kasnije matični fakultet). Ukoliko vaša institucija ne može izdati obrazovne dokumente na jeziku programa u natječaju, oni se moraju **prevesti i ovjeriti** kod sudskog tumača.

Ukoliko su Vam potrebni originali obrazovnih dokumenata, a ne možete ih predati jer je nužno da ih zadržite u svojem trajnom vlasništvu (npr. originali diploma), potrebno je kopije originala obrazovnih dokumenata ovjeriti kod javnog bilježnika i one se tretiraju kao originali.

Pismo motivacije

Sve veći broj natječaja u prijavnom procesu od kandidata traži da dostave kratak esej u kojemu navodite što želite postići tijekom studija ili programa stipendiranja na koji se prijavljujete te zašto smatrate da ste najbolji kandidat za dobivanje stipendije.

Bitno je da tekst bude **jasan i čitak**.

Proučite **u kojem formatu** pismo motivacije mora biti prije no što ga krenete pisati (broj stranica/riječi, veličina slova itd.).

Studentski krediti

Studentski krediti se često smatraju zadnjom opcijom za financiranje studija zbog visokih kamatnih stopa, dodatnih troškova raznih naknada koje se plaćaju banci te dugog roka otplate koji financijski obvezuje studenta/ice određeni broj godina nakon završetka studija. No, krediti su također oblik financiranja obrazovanja i bitno je upoznati se s **vrstama, uvjetima i namjenama** ukoliko ste zbog životnih okolnosti prisiljeni studij financirati na taj način.

U većini banaka pravo na studentski kredit mogu ostvariti državljani Republike Hrvatske s prebivalištem u Republici Hrvatskoj upisani na preddiplomski, diplomski ili poslijediplomski studij u zemlji ili inozemstvu.

Namjena je primarno **financiranje troškova školarine** i/ili **upisnine**, no postoji mogućnost uzimanja kredita za troškove dodatnog obrazovanja kao što su seminari, tečajevi, konferencije ili za kupovinu računalne opreme, kupovinu sportske, putovanja i slično.

Rok otplate je od 7 do 10 godina, a dostupni iznosi ovise o kreditnim bakama. Iznosi se pretežito kreću između 500 i 30.000 EUR.

Ako razmišljate o studentskom kreditu, savjetujemo **oprez!** Biti financijski pismen znači poznavati rizike koje financijski proizvodi nose sa sobom! Umjesto kredita, pametnije je na vrijeme ulagati u razne oblike štednje. Za učenike i studente je najzanimljivija dječja štednja ili neki od oblika oročene štednje. Pametna obiteljska štednja za obrazovanje je najbolja dugoročna investicija!

Dobro procijenite možete li vi i vaša obitelj snositi sve troškove otplate kredita! Potrošački krediti i minusi na karticama spadaju među najskuplje financijske proizvode!

Kako pronaći studentski posao?

Raditi preko Studentskog servisa mogu **svi redoviti studenti i maturanti u roku od tri mjeseca od dana maturiranja.**

Da bi započeli s radom, potrebno je:

- imati uvjerenje fakulteta o statusu redovitog studenta (odnosno kopiju završne svjedodžbe za maturante),
- imati dvije fotografije manjeg formata (kao za osobnu iskaznicu),
- student servisu dostaviti svoj JMBG i OIB,
- imati otvoren žiro račun u banci.

Prihod preko Student servisa treba isplatiti na **žiro račun** zato jer je oporeziv porezom na dohodak, kad prijede određeni iznos.

Prihod preko Student servisa **nije oporeziv do godišnjeg neto iznosa od 47.250 kn** (neto iznos je ono što dobijete na svoj račun tijekom jedne godine, bez poreza i doprinosa).

Ako ostvarite neto prihod preko **10.200 kn**, a netko od roditelja vas koristi kao uzdržavanog člana, roditelj će plaćati više poreza.

Više informacija možete pronaći na Internet stranici
<http://szssplit.hr/informator/informator-student-servis>.

RAD PREKO STUDENT SERVISIA

1 PRIKUPITI POTREBNE DOKUMENTE ZA REGISTRACIJU U STUDENT SERVISU

2 OTVORITI ŽIRO RAČUN U BANCIMA

3 REGISTRIRATI SE U STUDENT SERVISU

4 POTRAŽITI POSAO

5 UKOLIKO NIJE DEFINIRANA, DOGOVORITI SATNICU S POSLODAVCEM

6 UPOZNATI SE S UVJETIMA RADA, PLAĆANJEM PREKOVREMENIH, PLAĆANJEM RADA NOĆU I SL. (DIREKTNO NA UGOVORU ILI NA INTERNET STRANICAMA SC-A)

7 S NAZIVOM RADNOG MJESTA I NAZIVOM POSLODAVCA DOĆI U STUDENT SERVIS I PODIGNUTI UGOVOR

8 S NAZIVOM RADNOG MJESTA I NAZIVOM POSLODAVCA DOĆI U STUDENT SERVIS I PODIGNUTI UGOVOR

9 ZA SVAKU ISPLATU PODIĆI NOVI UGOVOR

10 POTPISATI UGOVOR(E)

11 POSLODAVCU DOSTAVITI UGOVOR PRIJE POČETKA RADA

12 ODRADITI POSAO

13 TRAŽITI OD POSLODAVCA DA ISPUNI UGOVOR ZA ODRADJENI POSAO (ON ISPUNJAVA DONJI DIO UGOVORA, OBAVEZNO SE POTPIŠUJE I STAVLJA SVOJ PEČAT)

14 UGOVOR DOSTAVITI U STUDENT SERVIS (POSLODAVAC GA ODNOSI OSOBNO, ŠALJE POŠTOM ILI TO ČINITE VI).

15 UGOVOR PREDATI NA POSEBNOJ ŠALTERU ZA IZDAVANJE RAČUNA, NA TEMELJU KOJEG SC SASTAVLJA RAČUN KOJI ŠALJE POSLODAVCU, A SLUŽBENI ROK ZA PLAĆANJE JE OSAM DANA.

AKO VAM JE ISPLATA HITNA, MOŽETE SAMI DOSTAVITI RAČUN POSLODAVCU.

Osnovni pojmovi vezani za financijsku pismenost¹²

BRUTO PLAĆA je trošak poslodavca za radnika koji uključuje razne poreze, prireze i doprinose.

DEBITNA KARTICA je kartica kojom vlasnik/ica računa u banci može podizati gotovinu na bankomatu ili plaćati robu i usluge u trgovinama, pri čemu se nastali trošak ili iznos podignute gotovine na račun tereti u trenutku obavljanja transakcije, ako na računu postoji pokriće.

KAMATA je iznos koji plaćate banci za korištenje novca. To je cijena upotrebe tuđeg novca, odnosno cijena najma novca. Riječ je o iznosu koju je korisnik novca obavezan platiti za cijelo vrijeme korištenja novca, a obično se iskazuje kao godišnja kamata.

KREDIT je ustupanje određene svote novca financijske organizacije (banke) nekoj osobi uz obvezu da tu svotu vrati u dogovorenom roku i pritom plati pripadajuću kamatu.

KREDITNA KARTICA je oblik odgođenog plaćanja, gdje korisnik jednom mjesečno podmiruje ukupan dug nastao tijekom prošlog mjeseca.

NETO PLAĆA je iznos plaće koji u konačnici primite na vaš tekući račun, nakon što je država od bruto iznosa uzela sve poreze, prireze i doprinose.

---

¹² Korišten je i prilagođen sadržaj Malog bankovnog pojmovnika Hrvatske udruge banaka

Zapamtite:

- Kreditne kartice nisu izvor sredstava – koristite ih kada ste sigurni da ćete moći platiti račun i samo u nuždi
- Izbjegavajte emocionalno i impulzivno trošenje novca
- Planirajte izdatke na mjesečnoj razini
- Kupujte ono što vam zaista treba
- Čuvajte PIN na sigurnom mjestu i prilikom podizanja gotovine s bankomata zaklonite brojeve PIN-a

OBROČNO PLAĆANJE je način plaćanja gdje se trošak dijeli na željeni broj rata, u okviru dostupnog broja rata koje su ponuđene na prodajnom mjestu.

PLAĆA je iznos novca kojeg poslodavac plaća zaposleniku obično na mjesečnoj bazi za njegov rad na temelju sklopljenog ugovora o radu.

PIN (Personal Identification Number) je osobni identifikacijski broj korisnika bankovne kartice ili raznih tokena za internetsko plaćanje te služi za kompjutorsku identifikaciju korisnika. Ovaj tajni broj od četiri znamenke trebao bi biti poznat jedino klijentu korisniku kartice, odnosno PIN treba koristiti kao povjerljiv podatak.

TEKUĆI RAČUN je poslovni račun građana otvoren u banci za primanje uplata i obavljanje isplata u granicama sredstava na računu. Korisnik tekućeg računa može ući u dug do visine odobrenog kredita iznad razine svojih primanja, poznatog kao "dopušteno prekoračenje" ili „dopušteni minus“.

ŽIRO RAČUN je račun kojim njegov vlasnik plaća svoje obveze i naplaćuje svoja potraživanja, a koji podliježe financijskom nadzoru.

O projektu i o Institutu za razvoj obrazovanja

Projekt „Financijska pismenost za nastavak obrazovanja“ u sklopu kojega je objavljena ova publikacija, proveo je Institut za razvoj obrazovanja u suradnji s tri partnerske srednje škole: Srednjom školom Glina, Srednjom školom Petrinja i Gimnazijom Nova Gradiška. Projekt je proveden tijekom školske godine 2015./2016., a financiralo ga je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta putem „Natječaja za dodjelu bespovratnih sredstava projektima udruga u području izvaninstitucionalnog odgoja i obrazovanja djece i mladih u Školskoj godini 2015./2016.“

Glavni cilj projekta bio je povećati financijsku pismenost srednjoškolaca, posebice onih nepovoljnog socio-ekonomskog statusa te učenika strukovnih programa, kako bi im omogućili lakši pristup visokom obrazovanju. Vođeni tim ciljem, djelatnice/i IRO-a su pripremili edukativni program za srednjoškolce te nastavnike i stručno osoblje.

Ova publikacija je rezultat edukativnog rada IRO-vih djelatnica sa srednjoškolcima te sadrži materijale korištene na edukacijama. Želimo da ti materijali posluže i ostalim srednjoškolcima za uspješnije planiranje upisa na studij, a njihovim nastavnicima kao izvor inspiracije i alat za podučavanje učenika kako se financijski pripremiti za studij.

Institut za razvoj obrazovanja (IRO) utemeljen je 1999. godine kao nevladina neprofitna organizacija predana razvoju, zagovaranju i provedbi politika visokog obrazovanja u Hrvatskoj, posebice u područjima financiranja visokog obrazovanja, jednakosti pristupa visokom obrazovanju, razvoja nacionalnog kvalifikacijskog okvira, osiguravanja i unapređivanja kvalitete u visokom obrazovanju te akademske mobilnosti.

Izvori

OECD (2005.), Improving Financial Literacy: Analysis of Issues and Policies, Pariz: OECD Publishing

Državni zavod za statistiku (2016.)a, Prosječne mjesečne isplaćene neto i bruto plaće prema stupnju stručne spreme i po djelatnostima u 2014., Zagreb: Državni zavod za statistiku, Dostupno na http://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2015/09-01-05_01_2015.htm

Državni zavod za statistiku (2016.)b, Studenti u akademskoj godini 2014./2015., Zagreb: Državni zavod za statistiku. Dostupno na: http://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2015/SI-1546.pdf

Ministarstvo financija (2015.), Nacionalni strateški okvir financijske pismenosti potrošača za razdoblje od 2015. do 2020. godine, Narodne novine, broj 11/15

Šćukanec, N., Sinković, M., Bilić, R., Doolan, K. i Cvitan, M. (2015.), Socijalni i ekonomski uvjeti studentskog života u Hrvatskoj: nacionalno izvješće istraživanja EUROSTUDENT V za Hrvatsku za 2014. Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta. Dostupno na: <http://public.mzos.hr/fgs.axd?id=24587>

www.iro.hr [posljednji put pregledano 19.05.2016.]

www.studij.hr [posljednji put pregledano 19.05.2016.]

www.postani-student.hr [posljednji put pregledano 19.05.2016.]

www.cisok.hr [posljednji put pregledano 19.05.2016.]

<http://e-usmjeravanje.hzz.hr/obrazovanje> [posljednji put pregledano 19.05.2016.]

<http://szssplit.hr/informator/informator-student-servis> [posljednji put pregledano 19.05.2016.]

www.dzs.hr [posljednji put pregledano 19.05.2016.]

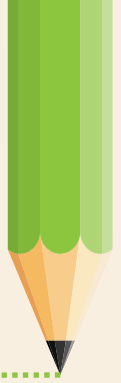
www.stipendije.info [posljednji put pregledano 19.05.2016.]

www.azvo.hr [posljednji put pregledano 19.05.2016.]

http://hub.hr/sites/default/files/mali_bankovni_pojmovnik.pdf [posljednji put pregledano 23.05.2016.]

<http://www.moj-posao.net/Vijest/72189/Sto-je-bruto-a-sto-neto-placa/58/?gclid=CNG12bGy8MwCFUg8Gwod6wQKZw#ixzz49UMoISrd> [posljednji put pregledano 23.05.2016.]

Bilješke

A series of 15 horizontal dotted lines for writing notes.

IZDAVAČ

Institut za razvoj obrazovanja

AUTORI

Maja Balen
Matija Sinković
Sandra Tomaš

GLAVNE UREDNICE

Sandra Tomaš
Nina Vranešević Marinić

GRAFIČKO OBLIKOVANJE:

KO:KE kreativna farma

TISAK:

Printera grupa

NAKLADA:

1000

Zagreb, 2016

ISBN 978-953-7901-25-7

Ova je publikacija objavljena u sklopu projekta "Financijska pismenost za nastavak obrazovanja" koji je financiran od strane Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta putem Natječaja za dodjelu bespovratnih sredstava projektima udruga u području izvaninstitucionalnog odgoja i obrazovanja djece i mladih u školskoj godini 2015./2016.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta

Institut za razvoj obrazovanja
Trg Nikole Zrinskog 9
HR - 10000 Zagreb
t: +385 1 4555 151 / +385 1 4817 195
f: +385 1 4555 150
e-mail: iro@iro.hr
www.iro.hr

ISBN 978-953-7901-25-7

9 789537 901257

